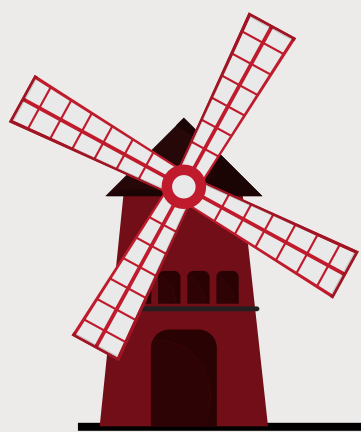




BESLUITEN EN BESTUREN

Havo 3

Geschiedenis Werkplaats

Hoofdstuk 5

Paragraaf 2

Deel 1

Een wet maken en uitvoeren

Een wet is een regel die voor iedereen in Nederland geldt.

Van plan tot wet

1. Advies en plan



Deskundigen (ambtenaren) geven de regering advies.

De regering maakt een plan.

2. Wetsvoorstel



De regering schrijft een wetsvoorstel en dient dit in bij de Tweede Kamer.

3. Tweede Kamer



De Tweede Kamer bespreekt het voorstel en stemt erover.

4. Eerste Kamer



Na goedkeuring door de Tweede Kamer gaat het voorstel naar de Eerste Kamer.

Die bespreekt en beoordeelt het voorstel.

5. Ondertekening



Als beide Kamers akkoord zijn, ondertekent de koning(in) de wet.

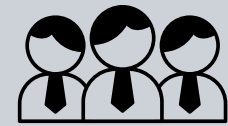
6. Uitvoering



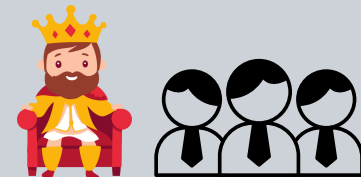
De regering voert de wet uit.

Regering en parlement

Nederland is een parlementaire democratie.



Het kabinet = ministers + staatssecretarissen (hulpministers)



De regering = kabinet + koning

Taken regering:

- land besturen
- wetten maken

De koning is staatshoofd zonder macht.

Ministers zijn verantwoordelijk voor de daden en uitspraken van de koning.

Dit heet → **ministeriële verantwoordelijkheid**



Parlement (Staten-Generaal)

Bestaat uit:

- Tweede Kamer 150 leden
- Eerste Kamer 75 leden

Taken van het parlement:

- samen met regering wetten maken
- regering controleren



Ezelsbruggetje:

- Kabinet → doet (besturen)
- Regering → kabinet mét koning erbij
- Parlement → controleert en stemt over wetten

Voorbeeld: de Deltawet

1953 → Watersnoodramp.



Ambtenaren maken een plan:

- dijken verhogen
- zeearmen afsluiten (Deltaplan)

1955 → regering dient wetsvoorstel (Deltawet) in.

1957 → Tweede Kamer keurt goed.

1958 → Eerste Kamer keurt goed.

Daarna ondertekent koningin Juliana de wet.
De uitvoering begint.

1986 → Deltawerken klaar.

Later worden de plannen aangepast:

- milieuorganisaties protesteren
- Jan Terlouw (D66) steunt actievoerders
- Oosterschelde blijft deels open
- stormvloedkering met schuiven

Wetsvoorstellen

Meestal komen wetsvoorstellen van de regering.

Maar Kamerleden mogen ook zelf een wetsvoorstel indienen.

→ **recht van initiatief**

Verkiezingen

Burgers kiezen minstens eens per vier jaar de Tweede Kamer.

actief kiesrecht = Stemrecht

passief kiesrecht = Jezelf
verkiesbaar stellen

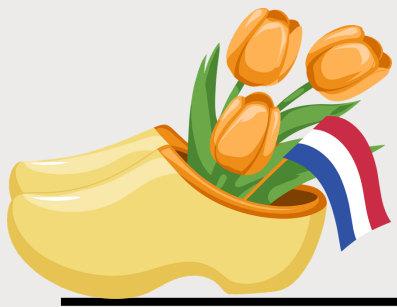


Fractie en onschendbaarheid

Kamerleden van dezelfde partij vormen een:

- fractie
- Parlementsleden mogen in vergaderingen vrij spreken.

Zij kunnen daarvoor niet vervolgd worden. → **parlementaire onschendbaarheid**



BESLUITEN EN BESTUREN

Havo 3

Geschiedenis Werkplaats

Hoofdstuk 5

Paragraaf 2

Deel 2

Burgers en media

Media:

- controleren de politiek
- geven informatie door aan burgers



Burgers beïnvloeden politiek via:

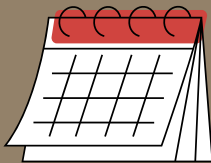
- media
- demonstraties
- contact met politici

Burgerinitiatief

- 40.000 handtekeningen verzamelen.
- Hiermee kunnen burgers de Tweede Kamer dwingen een onderwerp te bespreken.



PRINSJESDAG



Derde dinsdag van september

Wat gebeurt er?

- Koning gaat met de Gouden Koets naar de Ridderzaal.
- Koning leest de troonrede voor.
Deze is geschreven door de ministers.

De troonrede is een boodschap van de regering aan het parlement.

- Minister van Financiën opent koffertje.

Daarin:

- rijksbegroting
- miljoenennota



Troonrede

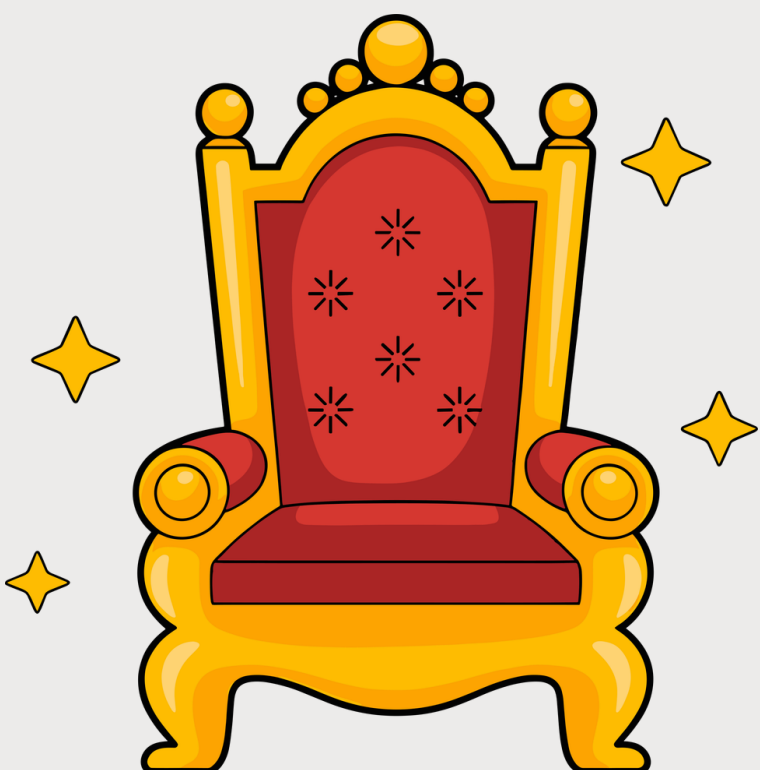
Beginnt met:
“Leden der Staten-Generaal...”

Gaat over:

- de plannen van de regering voor het komende jaar

Naam Prinsjesdag

- Komt van de verjaardag van stadhouder Willem V.



lagere overheden

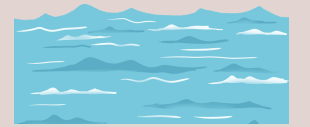
Naast de rijksoverheid zijn er:



provincies

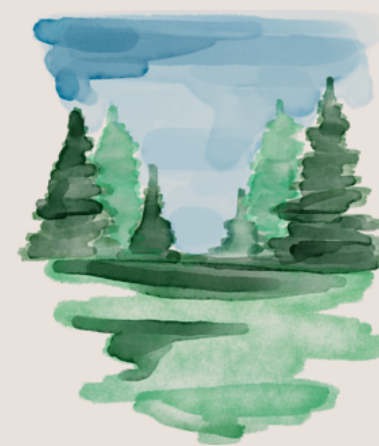


gemeenten



waterschappen

Provincies



Regelen zaken die:

- te groot zijn voor gemeenten
- niet landelijk geregeld worden

Voorbeeld:

natuurgebieden

Bestuur provincie



Provinciale staten
(door burgers gekozen)

Voorzitter



commissaris van
de Koning
(door regering benoemd)

Gemeenten



Regelen zaken in steden en dorpen.

Voorbeelden:

- scholen
- sport
- afval

Bestuur gemeente



gemeenteraad
(door burgers gekozen)

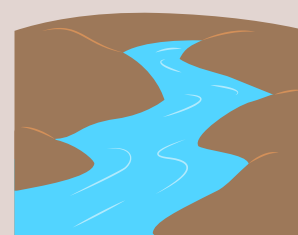
↓ controleert

college van
burgemeester en
wethouders (B en W)

Gemeenteraad kiest
wethouders

Regering benoemt
burgemeester

Waterschappen

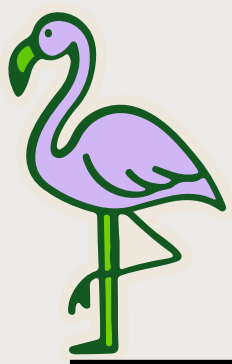


Zorgen voor:

- dijken
- waterkwaliteit



Regering benoemt:
dijkgraaf



BESLUITEN EN BESTUREN

Havo 3

Geschiedenis Werkplaats

Hoofdstuk 5

Paragraaf 2

Deel 3

HET KONINKRIJK DER NEDERLANDEN



Bestaat uit vier landen:

- Nederland
- Aruba
- Curaçao
- Sint Maarten

Gezamenlijk

Eén:

- staatshoofd
- minister van Buitenlandse Zaken
- leger
- Inwoners hebben de Nederlandse nationaliteit.

Aruba, Curaçao en Sint Maarten

Hebben:

- eigen regering
- eigen parlement

Maar géén:

- eigen staatshoofd
- eigen leger
- eigen minister van Buitenlandse Zaken

Rijksministerraad

- Aruba, Curaçao en Sint Maarten sturen een gevolmachtigd minister naar Den Haag.
- Samen met Nederlandse ministers vormen zij de Rijksministerraad.
- Neemt besluiten voor het hele Koninkrijk.
- Kan ingrijpen bij slecht bestuur.

- Voorbeeld 2017 → premier van Sint Maarten ontslagen.

BELOFTE OF EED

Ministers, staatssecretarissen en Kamerleden moeten vóór hun werk begint een belofte of eed afleggen.



Zij beloven drie dingen:

1. Niet laten omkopen

Geen geld of cadeaus aannemen om hun werk te beïnvloeden.

2. Zich aan de Grondwet houden

Geen dingen doen die de Grondwet verbiedt.

3. Werk goed doen

Hun taak zorgvuldig uitvoeren.

Keuze tussen:

belofte

“Dat beloof ik.”

of

eed

“Zo waarlijk helpe mij God almachtig.”

Ministers en staatssecretarissen doen dit voor de koning.
Kamerleden doen dit tijdens een vergadering van hun Kamer.

